

KOLOZSVÁRI KÖZLÖNY.

Szerkesztői szállás:

Külse-monorotutca 181. sz.

Kiadó hivatal:

Középutca, Stein J. könyvkereskedése.

Hirdetési ár: 5 hasábos garmond sorát 1-ször 7 kr., 2-ször 6 kr., 3-szor 5 kr. s minden hirdetés után 30 kr. bélyegdíj.
Hirdetések felvételnek Bécsben Oppelk Alajomnál (Wollzeile 22. sz.) és Haasenstein és Voglornál (Wollzeile 9. sz.).
Pesten: Zeisler M. hirdetés felvételi irodájában.
Nyilvántartási emkek sora után 20 kr. előleg behirdetés mellett a szerkesztőséghez csompendők.
Előfizetés a hirdetés a kiadó-hivatalnál kezeletik.

Megjelen e lap hetenkint háromszor, u. m. kedden, csütörtökön és szombaton délben.
Előfizetési ár:
egész évre 12 frt, félévre 6 frt, évnegyedre 3 frt

Pest, február 19. 1868.

(D.) Midőn a társadalmi élet legzajosabb a fársáng bohóságával; midőn a pesti nővilág neki iramodva oly luxusnak, minőt utóbbi időkig közöttünk nem látott; midőn a divat csiklandozó húsága a ruhákra, hajakra, szalagokra rakja a föld minden pillét s a bogarait, s az ég minden csillagait, s a nővilág Pompadour izlését támasztva föl, mint habok közül kibukkanó Vénusz indul kirohanni mellével s hó nyakával öltözékéből; midőn táncz, vígadó és szerelmekedik az egész világ: — a hónapok most tartják a holt idejét.

Ott fenn működik ugyan halkán, csendesen s elzárkózottan a delegatio, mint a nemzetnek egy kiszakadt sobajtása, a retentó budget megszavazása keserű kenyérének előzét kóstolgatva, de Pesten munkaképtelenné téve lézengenek a meggyérült létszámú képviselők, csak a székely követek birkóznak a siculica haereditas kérdésével, mely a döntő körökben csaknem kétségbevitte kérdéssé kezdett válni azon élénk küzdelem miatt, mely eddig hallgatni szerető székelyeinket egyszerre fölvilányozta, melynek azonban az illető miniszter úr tiszta számdéka alapján lehetőleg s administratív úton megoldását reméljük, a mi a napokban el is válik.

De visszatérve a delegatióra, bizonyos, hogy annak az ellenzék nem készíti rózsapáruát, melynek nem kötelessége igen mélyen vetni számot a nagy politikai kénytelenségekkel s a nemzetnek három százados történelmi alapult, s sok elméleti kifogást involválható helyzetével, mely haladhat eszményi célok után, s óriás létszámú s köztársasági szabadsággal bíró népek jogainak s önállóságának mérve szerint teheti fel követeléseit, melyek gyulasztják a jogérzelménél fogva szabadságra mindinkább törekvő nemzet szellemét, s melyek, mint eszményi igazságok, mindig népszerűek és megragadók maradnak.

Nagyon kedves dolog ellenzéknek lehetni, s várom magam is azon időt, ha az a nemzetre nézve, bár a mostani helyzet mérvéig, kedvező conjuncturák közt fog bekövetkezni, hogy a mi pártunk képezhesse az ellenzéket. Kicsinykés ellenzék nem leendő az, de bizonyos, hogy a lehető más kormány ellenében sokkal inkább elemében lesz, mint a kormány mellett, annál inkább, mert most a kormánynak temérdek oly elemet kell asszimilálnia, melylyel a párt, mint ellenzék, és pedig mély gyűlölettel állott szemben, s e helyzet a párt valódi erélyét kérdésen kívül nem kis mérvben lankasztja.

Ez sok részben hamis helyzet, melyet be lehetett mindig látni, s részéről már 61-ben azon voltam, hogy az átmenti, vagy is átalakító kormányt oly pártnak kellett volna átvállalnia, a ki a szabadelvű eszmék iránt nem volt annyira engagerozva, mint a régi ellenzék. De a parlamentarizmus szabadságnak nagyobb mérve lón kiviva s többségi kormánynak kelle lenni, s e kormány kénytelen hordozni az idők s viszonyok átgázolhatlan terheit, melytől emberi igazság szerint többet követelni nem lehet, mint a mennyit az örökös exigenciák kútforrása a politikai és történelmi helyzet, a bel- és nemzetközi viszonyok megengednek.

Hogy így a kormányzó és átalakító pártnak sok nehéz küzdelmen kell felülről és alulról átmenni, az világosan látható, s senki előtt sem volt titok, de kidobni kezéből az önkormányzat evezőjét bármily hullámok politikai elszántással, a melyeket nagy és kibékítő pártoktól mindig megkövetelt a történelem.

Az ellenzéki agitációkra legképesebb kérdések tárgyalása jutott a delegatióknak, s valóban, ha a lapokat tekintjük, verik eléggé is a vasat, s talán még inkább vernék, ha az ellenzéknek a delegatióban résztvevő tagjai nem mutatandótták eddig azon mérsékletet, melyet az alkotmányos ellenzék szem előtt szokott tartani, kötelességének érzésvén az adott helyzethez szabni a lehetőleg követelményeit, s a létező, bármily hiányos alapokra építeni inkább, mint alaktalan eszményi légvárakra.

Hogy ezen magatartás mennyire érvényesítendő magát, meglátjuk majd, midőn a kérdések meritumára kerül a sor. Talán nem hosszán kell erre várakoznunk, mert hisz hirdettek már, hogy az országgyűlés jövő hó 8-kára össze fogna hivadni, s így talán remény van, hogy a delegatio bevégezdi működését, a mely annál inkább kívánatos volna, hogy már csaknem három év mind a közösügyek rendezésének kérdésével, mind helyzetünk odiosumaival telt el, s ideje volna valóban, hogy tegyünk már magunkért is valamit, mert hisz még semmi belkérésünk nincs tisztába hozva, s kivált Erdély még mind azon formák rabbillinsein nyög legnagyobb részben, melyet az utóbbi alkotmányos rendszerek gyűlöletes hagyományként sujtottak a nemzet nyakára, melynek sypshusi követelméig még mind hasztalan küzdenek jogos követelményeink.

De a kiszabadulás útjai csakugyan előkészítettek, s ha országgyűlésünk folyamat a világesemények nem gátolndják, rendre-re az alkotmányosság ege ott is tisztulni fog, s apránként ügyeink a rendes kerékvágásba jutnak.

Tapasztalatok

az 1854-dik év június 21-ről kelt legfelsőbb es. kir. urbéri nyiltparancs némely czikkeinek, csak illetékes hatóság útján eszközölhető megváltoztatása és magyarázata érdekében.

M.-Csesztván, 1867.

1. Mindenekelőtt meg kell említenem és figyelemre méltatnom az 1858. január 27-diki urbéri törvényszéki utasítás 175-dik §-át, a hol ezen szövegben: „Bei der Entscheidung hat dasselbe, Urbarial Gericht, die Bestimmungen des Patentes vom 21-ten Juni 1854, und die frühern Urbarial Gesetze, und Verordnungen zu beobachten“, ki van mondva, hogy az urbéri kérdések elítélésébe, az urbéri nyiltparancs és az előbbi, tehát hazánk urbéri törvényei és rendeletei figyelembe veendő, követendő és irányadók, tehát urbéri perekben csak oly egyén bírskodhatik, csak az ügyvédekkel, a ki nemzeti magánjogi törvényeiket tudja s az azokból az urbéri törvényszéki utasítás 160. §-szert cenzurázott is azokból; tehát az urbéri bírák hazánk magánjogi törvényeit; azok keletkezése okait s birtokviszonyait, tudományos fejlettségi erettséggel kell, hogy elsajátították s ezeket összekötve, a rövidnek látszó, de szövevényes urbéri nyiltparancsot és urbéri törvényszéki utasítást minden változataiban értik és sajátukká tették, nem emelheti őket ezen, hazánk két milliót meghaladó népének nyugalmát feltételező, a törvény tiszteletére egyedül terelhető, diszes állásra, pártszínezeti vagy költségkimelési tactica, hanem egyedül a tudományos miveltég s szakértelenség, csak ugy felelhetvén meg Montesquieu ama főfeltevélenek, hogy „a nemzet bírái nem egyebek, mint azon nyelv, mely a törvény ígét kimondja, azaz oly lélektelen valók, melyek sem a keménységet, sem a lágyaságot nem esmerhetik; hazánk lehető nyugalmának, mielőbb annál jobb, ha megmenekszik, ez a mult törvényhozások mellőzési bűnéből, rajtuk maradt fekélytől, csak hogy a gyógyítás igazsággal párosult eszéles legyen.

A polgári törvénykönyvet hazánkra kötelezővé tett 1853-ki május 29-diki nyiltparancs VII. szakasza 1-ső osztálya, és a XII-ik szakasz, a hol az elsőben kimondatik, hogy a polgári törvénykönyv szabályai urbéri ügyekben és kérdésekben nem alkalmazhatók, s az utóbbiba, hogy ez Erdélyre való alkalmazása előtti tettekre és szerzett jogokra semmi hatással nem bír, hasonlólag szem elől nem teveszthetők.

2. Hogy a tulajdönt tárgyzó magánjogi kérdéseket s törvényeket, mely uton szokta nemzetünk változtatni, azt tudjuk, miután azonban 1849-en kezdődött 18 éveken keresztül ezen sarkalatos jogunktól meg voltunk feztva, a nemzet által elvileg kimondott urbéri felszabadulást és a nemes birtokosok kártalanítását gyakorlatilag alkalmazni kellett s ezt felségei fejedelmünk elötte is léptette az 1857-diki június 21. urbéri nyiltparancs által, s ezen, bár törvényellenes rendelvény 14 éven keresztül, ez ország lakosai éltek s vagyonuk nagy részében megváltozhatatlanul gyakorlatba is vétett, állam érdeke kockázatása nélkül elveiben meg nem változtható, hanem ha a római birodalomban csak kétszer gyakorlatba vett s végromlását okozott s nálunk 1774-ben a 10 adófizelő zsellér, 1819/20-ban az urbéri összeírás, 1848-ban az urbéri, szinte minden körülírás nélküli felszaba-

ditás, s az 1853-beli május 29-ki a nemzet életerejét kettémetsző ösisei patens eszközölésük és létrehozásuk után, még egy ötödik földosztályban akarna részesíteni, a mit az állam fenállhatási politikája sem engedne meg, s éppen e fontos okokért, most is csak az urbéri nyiltparancs meglévő és sok által érteni nem akart, s a törvényes eljárás egyöntettségé és sok idő s költségkimelés tekintetéből, csakis az eredeti kiadó, vagy közvetlen közvegi által eszközölhető, az ellenkező vélemények megszüntetésére szolgáló, saját észleletem a tapasztalataim után, tehető magyarázatokra terjeszkedem.

3. Az 1854-diki június 21-diki urbéri nyiltparancs 82-dik §-a azt rendel, hogy az urbéri perekben előbbi állapotba való helyheztesének helye nincs, az egyszer jogerőre emelkedett s végrehajtásra éretti pert ennél fogva megújítani többé nem lehet. Az urbéri nyiltparancs 65 és 86-dik §§-ai, ugy az urbéri törvényszéki utasítás 165, 166 és 205-dik §§., hogy ha az urbéri nyiltparancs és utasítás nem szabályoztak valamely ténny, vagy formalitást, mint például a végrehajtást, irányadók ezen esetekben az id. polgári perrendtartás szabályai; tehát a mely urbéri ügyben jogerőre emelkedett ítélet, avagy egység létezik, azt végrehajtás kell hogy kövesse, ezt rendelvén a polgári perrendtartás 438 és 446. §§., még pedig az urbéri bíróság által teljesítve, mert nincs §., mely ellenkezőt rendelne, s nincs még természetesen alap is arra, hogy a nemes birtokos tömérdek bélyegekre hányjon ki pénzt, akkor, midőn jól tudja, hogy a végrehajtást szenvedő soha vissza nem fizetheti; de nem is tartozik ezzel; mert az urbéri ügyek és eredményeik minden változataikban bélyegmentesek, urbéri nyiltparancs 87 és december 4. 1858-beli császári 229. számú rendelvény 22. §-szertint. *)

Hazánk területén a városokat — s ezekhez hasonló szabad községeket kivéve — csak kétféle fekvő létezik, u. m. nemesi szabad allodialis és nemesi nem szabad colonialis fekvő, az első 1848-ig, míg a magyar nemesség el nem vállalta az adót, adómentes volt, a második rangú a colonialis adózás, országos és falusi közterhek alá volt vetve, s egyik is eredeti természetét, tanusítja ezt az Apr. Const. V-dik része XX-dik edictuma meg nem változathatta, mivel a nemes is, ha colonialis földet bírt, köteles volt azt adozni, és érette az országos és közterheket hordozni, ennélfogva felmerül azon kérdés:

5. melyek azon fekvők, a melyekben az 1848-ban a nemzet által kimondott felszabadulással, a volt jobbágyok, mint tulajdonokban felszabadultak? a melyre,

valamint az 1848-beli IV-dik törvényezik 4. §-sa, ugy az 1854-beli június 21-diki es. k. nyiltparancs 2-dik §-a alapján feleletül azt lehet adni: hogy csak urbéri vagyis colonialis földiek váltak tulajdonú a volt jobbágyoknak, különösen az idézett §-e szavaiban: „Mit Aufhebung des Urbarial Vorbandes, wird den gewesenen Unterthanen, das frein Eigenthums und Verfügungs Recht, über die von ihnen besessenen Urbarial Gründe zu Theil; s már most miután az allodium, volt urbéres sajátja nem lehet, kérdés,

6. melyek a colonialis fekvők, s mivel lehet azok természetét bebizonyítani? a mire feleletül csak azt lehet adni: hogy a polgári perrendtartás 161-dik §-a szerint jogokról és kötelezettségekről emberi tanuk nem bizonyíthatván, csak jóság összeírások, az Apr. Const. III. része 4-dik czime 1-ső cikkéből látható, és a káptalanokba bétett regestromokból, az 1819/20-beli országos urbéri összeírásból és az 1847-ig készült adótáblákból lehet a colonialis fekvőket bebizonyítani, s mind az, a mi a most érdekelt adatokba nincs felvéve, allodium, melyet az illető urbéres, vagy ideig-óráig való használatra kapott földesurától, vagy önkénylőleg foglalt avagy irtott.

7. Miután az urbéri nyiltparancs 1854-beni kiadásától fogva 14 éven keresztül, s különösen a sok törvényességgel és tapintattal eljáró felosztott es. kir. urbéri törvényszékek alatt ezekre menő urbéri perek és kérdések ítéltettek, bekéltettek és végrehajtás útján végezettek is be, a melyeket a 3-dik szám alatti észrevételeim szerint, törvény és

*) 1858-ig jobbágyoknak, zsellérnek, cselédnek s minden ezek categoriájába tartozó szegédvényszek és egyéneknek egy fórumok volt, ezek foruma az urbéri törvényszék, hozott ítéleteit fogantatsa az, és szünjön meg azon amphibialis eljárás, miszerint a civilis bíróság, stempeles s hosszadalmas eljárással, hol azonnal fogantat urbéri ítéleteket, hol pedig a tulajdon jog felett tárgyalás alá kell hogy vegye.

rendeletek megsértése nélkül változtatni nem lehet, s megint, hogy tán nyak és zabolátlan indulatu perlekedők, az előbbi törvényt követők és teljesítőik felett pártoltassanak, segítsenek, sőt tán az ország által meg is váltassanak, a minden áron igazságon és következetességen alapulni kellett országslás elvével meg nem egyezhek; ezeknél fogva vélekedésem, az urbéri nyiltparancs egyetlen egy §-a jogi tulajdonságot illető elvein legkisebb változtatás se tétessék, hanem az urbéri bíráknak s törvényszékeknek szoros kötelességökké tevődjék, az urbéri nyiltparancs és urbéri törvényszéki utasítás és az ezzel összekötött törvények minden szavait pontosan és igazán teljesíteni és pedig a legnagyobb szorgalommal, nem tétozáva, nem olykor balul magyarázgatva és általában ok nélküli szöszaporításokkal nem vesztegetni, valamint a felek, ugy magok az ország által drágán fizetett idejüket, — s arra bivatott csak a keresztülvitelt gyorsítsa s a támasztott ellenkezéseket, törvényeink alapján magyarázza.

Mindazáltal, mintán 1861-en innen a bírói és felhatalmazott egyének egy része az urbéri ügyeket tárgyzó feles törvényeket nem érthetik, s ezért némely czikkei felett az urbéri nyiltparancsnak, kétséget szinlenek, s ennél fogva, vagy illetéket nem boznak, vagy ha hoznak is, igen sokat törvényelleneseket, — szükségesnek tartom az urbéri nyiltparancs következő §§-ait a kormány által figyelemre méltatni kéni, még pedig:

8. az urbéri nyiltparancs 3. és 18-dik §§-ai, sokak véleménye szerint ellenkezésben állóknak, s ennélfogva a törvények s a dolog természete ellen is, de magok a §§. szó szerinti szabalya ellenére is akkint magyarázatnak, hogy akár allodium, akár urbéreség valamely fekvő, az urbéri nyiltparancs 3-dik §-a értelmében, ha 1819/20-ban valamely jobbágy kezében volt, ahoz a nemes birtokosnak többé semmi joga, hanem állam általi megváltásra tartozik. Ezen véleménynyel ellenkező áll az urbéri nyiltparancs 18-ik §-ában, az mondatván itt: „hogy allodialis fekvők, melyek a volt jobbágyoknak akár mely nemü használatra, irás, vagy szóbeli egyezéssel, örök időkre a család, vagy fiág kibaltáig, vagy egyáltalában bizonytalan időkre, a visszavétel nyilvános fenntartása nélkül adattak át és az utolsó esetben 1819. január 1-ső napján a volt urbéres kezében voltak, azoktól el nem vétethetnek,“ hanem azok által megválthatók, s míg a megváltás eszközölthetnek, a szokott szolgálványok teljesítendőik.

Vélekedésem és a több helyekeni törvényszéki gyakorlatok szerint is, az urbéri nyiltparancs 3-dik §-sa szól egyedül a colonialis fekvőről, s ennélfogva felségi leirattal kellene után magyarázni s utasításul adni, „miszerint az 1819. és 1848-dik év január 1-ső napján valamely urbéresnek kezében volt colonicultura értendő a 3-dik §. szabalya alá, s azt, ha csak tiszta írásbeli egyezéssel meghatározott időre nem volt az urbéresnek adva, tőle elvenni nem lehet, hanem állam általi megváltás alá tartozó, hogy a 18-dik §. szól az allodialis fekvőről, a melyek csak akkor megválthatók az érdekelt §. szavai szerint is, ha mindjárt bizonytalan időre a család, vagy fiág kibaltáig s egyáltalában a visszavehető nyilvánított fenn nem tartása mellett is birtokoltattak valaki által, ha ugyanazon urbéres, ki 1819. január 1-ső napján is; elenesetben pedig a tulajdonos nemes birtokosnak vissza kell azoknak ítéletni és adni,“ meg nem állhatván azon vélekedés, is, miszerint mind egy akár Péter Istók, akár Lengyel Minya lett légyen 1848. január 1-ső napján birtokban, csak lett légyen 1819/20-ban is urbéres használója, — megváltásnak kell bekövetkezni — és pedig nem ezen vélekedés, mert a hazai törvények szerint, melyeket a fejedelem (urbéri utasítás 175. §.) irányadókul rendel, urbéres a nemes földesúr sem colonialis, sem allodialis fekvőiben örökösödési, vagy bármily egyéb a fekvőket terhelő tulajdoni joggal nem bírt. Ezen vélekedésemet erősítik az 1861. után felállított törvényszékek, minden felosztott es. kir. urbéri törvényszékek, s 1850-től fogva 1862-ig minden politikai hivatalok által hozott ítéletek s határozatok. Az irt éven innen ítéletek semmi határozott elvet nem tanusítanak, hanem igen annyit a legfőbb törvényszék, hogy azokat is a közelebbi időkben, a kik a legfőbb törvényszéki ítélet indokaiban is elismerten, tiszta allodialis s 1835-ig család által lakott helyeket, irt éven innen egy tanu esküvel bizonyította szerint, egyezés mellett vettek használatba, az egy tanu alap okán megváltásra ítélt, két alsóbb széki íté-

lettel szemben,*) a mely törvény s körülményellenes ítélet ellen, csak a jó szándék s lelkiismerethez lehet fölébeznia a földbírtokos nemesnek; s miután valamint 1848 előtt, ugy e mai napig is, senki két tanu előtt szegődvényesével nem egyezkedik, minden bérbeadó készülnön, ha ez elv tovább plántálódik, fekvő bírtoktól megválni.

Hogy fennebbi vélekedésem törvényes, megteszik még a következőkkel:

Az urbéri nyiltparancs 3-dik § a tisztán első és második rendiben kimondja, hogy a mit valamely urbéres 1848. január 1-én napján birt, urbériesség, mindazáltal, ha valamely nemes földesúr allodialisan tartja az illető fekvőt, szabadságában áll a feletti bizonyítékokat per utján érvényesíteni, valamint a volt urbéresnek is szabadságában áll megbizonyítani, hogy valamely 1848. január 1-én napján a földesúr kezén maradt fekvő, urbéri természetű.

Ezen §. második szakasza szűli már a félreértést s ad némelynek alkalmat párt-színezetnek lenni, s nyujt az értetlen bujtogatónak s másnak is bő anyagot, hogy a szegény népet tévútra terelje; ugyanis mindaz urbéri, mindaz allodialis természetű fekvőkre a perelhetés epocháját 1819. jan. 1-én napjára teszi, a mi semmi szín alatt logikai következetességgel, mindkét természetű földre itt ki nem terjeszthetett; mert egyszer ezen §. szól és tárgyalja egyedül csak az urbéres sajátjává vált urbéri fekvőket, valamint az egész első szakasza a nyiltparancsnak; mert másfelől az allodialis fekvőről szól, az urbéri nyiltparancs 2-ik szakasza s név szerint a 3-dik § al összezevart 18-ik §, a mely szerint valamint az urbéresföld el nem vesztí természetét az Apr. Const. v. r. 23. cz. szerint, hanemha curializáltatott a H. K. 40. cikke értelmében, „ugy az allodialis, vagy nemzeti szabad birtok, soha urbéri természetűvé, azaz: olyanná, hogy az állam válsa meg, nem válik az Apr. Const. V. r. 47. szerint is e szakban „Nemes házakban lakó parasztok és egyéb zsellér-emberek, ha a városnak, vagy falunak határát a nemes üléshöz tartozó pertinentiákon kívül, vagy magok nem colálják, vagy marhákat azon nem legeltetik, — a város vagy falu közé szolgáltatnak, vagy contributionnal nem tartoznak.“

Ezen két §. szinte minden egyenlenség és félreértés magva, ezért a fennebb érdekelte megjegyzésekkel, hazai törvényekkel és szokásokkal meggyezőleg kell a fennebbiek szerint magyaráztatni.

(Folytatjuk.)

Pápai V. Elek.

Kolozsvár, febr. 24. 1868.

Felső-Fehérmegye alispánja, Károlyi Károly barátunk, egy ma vett levele mellett — mint elvárhatunk — szives volt megkülönböztetni kivonattal azon jegyzőkönyvi határozatnak, a melyet Pestmegye ugynevezett sérelmi felirata tárgyában azon megye bizottmánya főbíró gróf Haller Ferenc ö méltóságára elnökölté alatt f. év január 27-én tartott üléseben hozott. A főjegyző, Apáthy Péter, által kiadott jegyzőkönyvi kivonat szerint a 23. j. k. szám alatt hozott határozat tartalmu szövege ez:

„Bizottmányunk méltányos elismeréssel fogadja Pestmegyeinek idézett átiratát a törvények és megyei municipiumok jogai fenntartása körül és egyzersmind kifejezi azon óhaját, vajha mielőbb rendeztetnének a megyei autonomiát érdeklő körvonal határai, hogy illető óhaj és kérés lehetőségei kiküldtessenek.“

Ennyi az egész!

Felső-Fehérmegye bizottmánya tehát méltányolja azon buzgalmat, melylyel Pestmegye féltékenyen örökdi a törvények és municipiumok jogai körül. Oly buzgalom, mit mindnyájan méltányolunk. Azt a szellemet, mely törvényeink s jogaink körül féltékenyen örökdi, senki sem akarja elfojtani, miniszteriumunk sem. De a buzgalom nem épít mindig helyes alapokra, néha önmagát tulszárnyalja, nemes inteniókkal tulbuzgóságba megy át, mint történt Pestmegyében, hol azon groteszk eszme sarjadzott fel, hogy a megye a miniszteriummal coordinált hatóság, s a hol ily példátlan ferde fel-fogásnál fogva természetes, hogy sérelemre sérelmet lehet a főnotariusi pennából kipercegetni. Felső-Fehérmegye bizottmánya, ugy látszik, értette ezt, s midőn a nemes buzgalmat méltánylással fogadta, egyzersmind volt elég higgadt belátása tovább nem menni; határozatát egyáltalában nem terjesztette ki sem a „sérelmi“ lajstrom egyetlen pontjára is in merito, sem a corollariumra; egyszerűen méltányolta a jó akaratot, az éber örökdiési szellemet, de az ok nélküli harangfélrevers terére nem lépett, a Rákóczi János főnotarius uram stilyagorlatát nem tette magáévá, nem határozott sem végzést, sem feliratot hasonló tárggyal, hasonló kiindulási ponttal s hasonló petitummal.

A jegyzőkönyvi határozat meritis részét nem is egyéb, mint azon óhajítás kifejezése képezi, „vajha mielőbb rendeztetnének a megyei autonomiát érdeklő körvonal határai, hogy — ugymond — illető óhaj és kérés lehetőségei kiküldtessenek.“

Mindnyájan óhajtunk e rendezést, óhajtja az országgyűlés, óhajtja a miniszterium, de mindenek-

*) Toldalagi M. grófnak Tamási Ila és Szavuj Tordor íténi u béri periben a legfőbb törvényeségi ítéletet mult évi october 14-ki 694. és 697. számok alatt leváltáramban láthatók.

felett óhajtják a nemzetiségek, melyek a megye-rendezés s nemzetiségi kérdések megoldásához oly reményeket költök, a melyeknek valósultáva igen sok királyhágonnenni megyében, s talán éppen Felső-Fehérmegyében is, aligha magyar magyritás fog határozni a bizottmányi ülésekben.

Nős, hál ebből áll az a felső-fehérmegye határozat, a melynek olyan magyarázatot adott volt valaki egy lapban, mintha Felső-Fehérmegye bizottmánya szintén abban keresné örömét, hogy a coordinatio rögeszméjéből eredő „sérelmek“ átvényére lépjen, s szekere rudját detto a hazai kormány oldalának fordítsa csupa patriotismusból.

Ezért bizony kár volt a legkisebb zajt is tenni, s az „Esti Lap“ is várhatott volna Felső-Fehérmegyének tartott lezckéjével.

H. S.

Kolozsvár, febr. 22. 1868.

— + — A kolozsvári „dalkör“ tökéletesen megalakult, a közelebbi közgyűlésen közfelkiáltással választák meg főpártfogóul gr. Péchy Manó úr ö nmlgát, és elnökül gr. Eszterházy Kálmán úr ö nmlgát, kik is szivesek voltak e megválasztást elfogadni.

A „dalkör“ eddigelé mintegy 90 működő, s mintegy 40 pártoló tagból áll, s létrejötté óta is szép haladásnak örvend, mi — a tagok buzgósága mellett Stüger Béla szorgalmas karnagy úr főrdeme — a dalkör újból életbelépését kétségkívül kereskedelmi alelnök Bogdán István úr fáradozásának és buzgalomának köszönhetni, ki sem idejét, sem fáradságát nem kímélve mindent elkövetett, hogy az évekkel ezelőtt összehant dalárdát újból életbeléptesse, s ez sikerült is, óhajtjuk, hogy ezen nálunk hiányzott kör minél nagyobb virágzásnak örvendjen.

Bár mielőbb ily örvendetes birt közölhetnénk az alakulóban levő kereskedelmi ifjusági egyletéről, bár ennek is akadna egy ily tevékeny és buzgó pártolója, ki tekintetbe venné a kereskedelmi fiatalág jelenét, jövőjét és mindent elkövetne, hogy fejlődésükre és haladásokra nagy befolyással levő egyletüket kellőleg szervezve létrehozassák, nagy kár, hogy Bogdán István úr virágzó kereskedése mellett annyira el van halmozva közgyűlyi teendőikkel is, s nem veheti ezen egyletet is ösmert fáradhatatlan pártfogásába, mert megvagyunk győződve, hogy ha tehetné, s tenné, ezen egylet is mihamarabb czél szerűen megalakulna. Mi, miként a dalkört, ugy ezen egylet létrejöttét is igen óhajtjuk, mert miként egy dalkör nagy befolyással van az ifjuság szellemi mivöldésére és élvezetére, éppen oly nagy befolyással van egy ily czél szerűen szervezett egylet is a kereskedelmi ifjuság fejlődésére és hadására, miként a dalkör képezhet jó s kitűnő énekeseket, ugy képezhet ezen egylet is jó s kitűnő kereskedőket. Hiszszük, hogy ezt átlátják magok a kereskedő főnök urak is, s ez ügyet is felkarolva segédkezet nyujtanak a már működő ideiglenes bizottságnak, hogy e nemesek élvezetes, de hasznos s szükséges egyletet kellően megalapítsák.

A kolozsvári választásról záradékul.

Tisza László urnak a „Hazánk“ban megjelent, felette subjectiv szempontból irt levelére lapunk 18-dik számában több kolozsvári polgár megtette a maga lehető objectiv megjegyzését.

Tisza úr szives volt ezen — szerinte — hosszadalmas önvédelemre egy még hosszabb magyarázattal felelni a „M. Polgár“-ban.

Most ugyancsak az említett több polgár egy nyilatkozatot nyujtott be hozzánk zárszó gyanánt. Higgadt, s érvekkel jól felszerelt czárolat, a lehető legtárgyilagosabb modorban tartva.

De, ugy hiszszük, a kérdés ezen oldala már eléggé ki van merítve, s mindenki tisztában van avál, hogy a lefolyt választási mozgalomhoz a sötétebb szint a történelem számára ki és mi szolgáltatta.

A botrány, melylyel a választás végződött, nem a mi pártunk nevében követett el; e malheur a baloldalt érte; s valamint e mellék-kérdésben, ugy egyebekben is nincs miért tartózkodnunk a nyilvánosság itélő széke előtti tárgyalástól. Csak hogy már — megvallva az igazat — alkalmasint unalmassá vált az egész historia az olvasó közönség előtt, s tartunk tőle, hogy a legelmésőbb további polemizálás is érdeklő nélküli felelgetőzés vonzerejénél nagyobbab nem gyakorolhat, kivált a vidéki olvasóra.

Ez oknál fogva legyen szabad mellőznünk e zárbeszédet. Legyen szabad azt félretenni más kiadatlan cikkekhez, melyeket megtartunk — pour souvenir.

De ez nem azt teszi, hogy általában a választás kérdésének elméleti szempontjából lehető gyakorlati s hasznosaknak vélt eszmék előtt is elzárni kívánók hasábjainkat.

S imé, rögtön magunk szolgálunk egy ily eszmével, melyet gyakorlatinak és hasznosnak tartunk, ha mind a két fél öszintén elfogadja.

Ez eszme pedig az, hogy: kolozsvári választás alkalmával többé senki se korteskedjék! hagyja mindenki a jó kolozsvári polgárt nyugodtan szavazni, s ne „bearbeitol“-ja kedélyét senki sem phrasizok, sem gyűlésezésekkel.

Láttunk mi már Kolozsvárt választást minden előleges mozgalom nélkül lefolyni, s polgártársaink a legelénkebb részvétl és egyetértéssel szietek legszebb jogukat gyakorolni.

Nem Erdélybe való az a királyhágotúli divat, melylyel ottan pártot szoktak alkotni, s ha a „Hazánk“ egyik közelebbi számában a némethürgi botrányos választás alkalmából int, hogy: „Magyarországnak békére és egyetértésre és a pártok közötti kölcsönös tisztelőre és bizalomra van szüksége“, ha a „Hazánk“ így szól: „most, midőn a követválasztásoknak nézünk elibe, most akarunk arra szoktatni a népet, hogy elkeseredett szenvedélylyel felrzza a hazát“, ha a bal közép komoly közlönye szól így a királyhágotúli viszonyokra vonatkozólag; akkor mi erdélyiek, sokkal, de sokkal kényesebb viszonyok közt, eskedelve kell, hogy kérjünk mindenkit: száműzzék bérczeink közül a korteskedés szellemét, s hagyják a választókat magukra, hadd gyakorolják jogukat saját belátásuk szerint.

A kolozsvári baloldal pártvezére hangoztatá e bűszke szöveget: „a jobboldal utolsó diadala ez!“ Fogadja el tehát indítványunkat.

Mi nyugodtan fogunk a választás elibe nézni, s arassa bármelyik fél a diadalt, örömmel hajlunk meg oly eredmény előtt, mit teljesen nyugodt hangulat, békés testvéries joggyakorlat, nem pedig szenvedelmes rajongás és mesterségesen felidézett emotio szűli.

H. S.

Ausztria.

Bécs, febr. 20. A birodalmitanács delegációjának mai ülésében Schindler és társai interpellálják a bir. kancellárt a hannoveriaknak kiszolgáltatott ütlevelek s a welfi udvarnak az utóbbi napokban tartott ünnepélyességek tárgyában. Báró Benst rögtön válaszol ez indítványra, hogy a nyugtalanságot lecsillapítsa, s azt mondja: A családi ünnepély háborítására sem belső, sem külső ok nem létezett, mert minden elővigyázat megtéetett, hogy az ünnepély a ház korlátain belül menjen végbe.

A „Wiener Abendpost“ nyilatkozata teljesen való, minden egyéb nem való. B. Benst feleletében a kormány azon törekvésére utal, hogy az a Poroszországgal való jó egyetértést még oly esetek által sem akarja megzavartatni, melyek annak érzékenységet felingerelhetnék. A kormány jelenleg a vendégszeretet határai közt tartja magát, nem fogja azonban a nagy fáradsággal létesített béke aláasatását hivatalon tevékenység által eltűnti. A gyűlés ezután valamennyi a pénzügyi bizottmány által felállított tételeket a bir. pénzügyminiszterium budgetjét, a számvonósági ellenőrséget, a tartalék- és vámdíjakat illetőleg vita nélkül elfogadta.

Bécsben legközelebb több ezer munkásból álló gyűlékezet tartatott, melynek Hofstetten, a berlini „Social-Democrat“ szerkesztőtársa, socialis politikai programját akarta előterjeszteni, hogy a gyűlés által annak alapján „Munkások lapja“ kiadására felhívassék. A jelen voltak többsége azonban kevés rokonszenvet nyilvánított iránta. Fischer elnök megnyitván a gyűlést, különösen bangulyozta annak szükséges voltát, hogy oly lap alapíttassék, a mely kizárólag a munkások érdekeit képviselje. A munkásoktól függ e célból ügyes és jártas egyént kiszemelni. (Zajos közbeszólások: „Nem kell külföldi!“) Miért szeretik Schultzet s Lassalet, hiszen mindkettő külföldi? (Elég újságírónk van!) Fischer ezután, mint oly embert mutatta be Hofstetent, a ki tömördek üldözötése daczára is hű maradt a munkások ügyéhez és most osztrákká szándékozik lenni. (Zaj.) Lövi: Nincs e elég lapunk, melyek támogatnak, melyeknek közönettel tartozunk? (Viharos tetszés.) Nincs szükségünk Bismarkianusokra! Mi nem akarunk politikai tárgyalásokat, csak társadalmi viszonyaink kifejtését óhajtjuk. (Helyeslés.) Ertl, Hofstetten legbuzgóbb opponenseinek egyike kábitó taposk között lép a szószékre. Helyesi, hogy alapíttassék a munkások érdekében lap, hanem a szabad concurrentia utján, (Bravo) és oda utal, miszerint a „Social-Democrat“ bizonyos időkben a Bismark-féle elveknél hódolt.

Végre Hofstetten jutott szóhoz. Örömet fejezte ki az ellenzék felett, a mely a munkások értelmisége és valódi democraticus bizalmatlansága mellett tesz tanuságot, miáltal bizonyosan győzni fognak. Ezután a személye ellen intézett kifakadásokat megozófolandó, több hasábra terjedő újság-cikkeket olvasott fel. Midőn a dologra akart áttérni, Leidesdorf tolszkodott a szószékre és az elnök s gyűlés tiltakozása ellenére is protestált ily eljárás ellen, hevesen ütvé ezalatt az asztalra. (Viharos lármá. Közbeszólások: nincs önön a sor, lépjen le!) Leidesdorf: Nem akarunk újság-cikkeket. (Kiáltások: lépjen le!) Leidesdorf szólni akar, de eközben a szószéktől elszorítottatik. (Nagy nyugtalanság.) Hofstetten kijelenti, mi képp örömmel fogja fölcsereálni a porost az osztrákkal, mert a „Social-Democrat“ jelentéktelennek tekinti a nemzetiséget. Ezután programját akarja kifejteni, — roppant zaj támad, mire elnök szavazásra bocsátja a kérdést: beszéljen tovább? a gyűlés megtagadja tőle a szót.

Ertl azon gyanut fejezi ki, hogy Hofstetten, mint Schweizer emissariusus a munkások

vezérére akar feltolakodni. „Óvakodjunk a miniszterium ellen állást foglalni, mert ekkor mindketten elvesznek és elboritanának a csuklyák s nemesi szietmek! Előbb a lap irányát akarják ismerni, aztán majd határozzunk, ránk tukmálni nem engedjük azt. (Tetszés.) Blázincie: Poroszország egyszer már visszaélt Ausztria bizalmával, okunk van gyanakodni. (Viharos tetszés.) Giskra miniszter azt mondá nekünk: maradjanak jó bécsiek, de mi nemesek ezek, hanem jó osztrákok is akarunk maradni. (Szűnni nem akaró tetszés.) Nem engedjük magunkat idegen hatalmak által játékszertül felhasználtatni. (Tapsvihar.) Hofstetten szólni akar, de nem képes. Gross következő határozatot indítványoz: „a gyűlékezet elismeri a munkások érdekét képviselő lap szükséges voltát, annak alapítását azonban szabad versenyre bizza.“ Ezen indítvány viharos tetszés között elfogadtatott, mire az ülés véget ért.

KÜLFÖLD.

DUNAFEJEDELEMSÉGEK. Az „Osten“ hetilap írja: Legújabb híreink után valóban gyaníthatni, hogy Belgrádban bizonyos tervek forralnak, melyek a keleti válság kitörését siettetik. Minő természetűek e tervek? A „Liberalul“ bukuresti lap erre nézve nagyon becses adattal szolgál, mert azon észrevételünkre, miszerint Szerbia színtoly kevéssé akarja magát Oroszország karjaiba vetni, valamint nem ambitionálja azt a sorsot, hogy általa felfalassék, ekként válaszol:

„De mi történék, ha Oroszországgal egészen más tervekkel foglalkozik, mint hogy Szerbiát elnyelje? ha Szerbia nem lenne egyéb eszköznél, hogy e tervet valósíthassa; ha Szerbia fegyverkezése, Oroszországgal egyetértve, talán annak pénzével eszközölhetik; ha a keleti kérdésnek Oroszország szerinti megoldásában Szerbiának sokkal fontosabb szerepet tartott fenn, mint gyanítják azok, kik e tervekbe niucsenek beavatva; ha végre Szerbia csak saját anyagi érdekében, nagyobbodási ígért folytat működik?“

„Ily és hasonló kérdéseket komolyan tárgyalta Bukurestben; s naponkint jobban hiszik e nézetek létezését.“

„Mi azon véleményben vagyunk, hogy a dolgok jelen állása mellett Szerbia igen nagy hibát követne el, ha teljesen Oroszország karjaiba vetné magát és háborút izenne a többi nagyhatalmasságnak. A keleti kérdés nagyon kényes természetű és sokkal átalánosabb, sokkal hatalmasabb érdeket érint, mintsem azt oly könnyen meg lehetne oldani, s csak megközelítőleg is ki lehetne annak következményeit számítani.“

„Oly factorok keletkezhetnek, melyek most szunyadni látszanak, s a következmények nagyon különbözhetnek azoktól, melyekkel Oroszország biztatja Szerbiát.“

„Ezt Szerbiának meg kellene gondolni, s a szerint rendeznie politikáját; azt hiszszük, hogy ugy is fog tenni, tekintve fejedelmének bölcseségét és államférfiainak tapasztalásait.“

A román lap e sorait annál inkább ajánljuk figyelembe, mert Bukurestben valószínűleg be vannak avatva a belgrádi politika legbensőbb törekvéseibe és más részről is a bennünket véleményünkben megerősítő következő sorokat vetjük:

Belgrád, febr. 4. Mig a nyugati hatalmak nem rég consulatusaik utján nyilatkozatot kértek kormányunktól, hogy mennyiben alaposak a Szerbia fegyverkezéséről való hírek, s ugy szólván megfeddették kormányunkat az öszö czélok miatt, melyeket keleten magának kitűzött, sajtóunk, mely a kormányhoz igen közel áll, e fegyverkezés létezését bevallja.

„A hivatalos sajtó illetőleg magatartása nem minden fontosság nélküli. Hozzá kell tennünk, hogy az ország minden pontjáról a hadsereg számára adományok érkeznek, a fejedelem pedig ezen adományokat lelkiismeretesen fegyverkezésre fordítja. A hivatalos sajtó mindezt ugy tünneti fel, hogy a nemzet és kormány közt a legpédásabb egyetértés létezik, s a nemzetet ily hazafiui manifestatiókra továbbra is buzdítja.“

„Világos, hogy ez csak a kormány egyenes kezdeményezése folytán történhetik, s nincs is kétség, hogy a kormány ügynökei által a harcziasszellemet a nemzetben élesztik.“

„Ezen eljárást titkolni óhajtanak ugyan a nagyhatalmak előtt; de a hivatalos lapok nem elég ügyesek arra, hogy a kapott utasításokat elfedjék.“

FRANCZIAORSZÁG. A „Köln. Zig“-nak jeleltik Párisból, hogy ott a mult szombaton a tulgeriákban — a császár lakosztályának közelében — egy úriasan öltözött fiatal embert fogtak el. Ezen eset titokteljesnek tartatik.

— A luxenburgi vasút eladásával közbejött esetről írja az „Etendard“: „A társulat képviselői tudakozódtak Itzenplitz porosz miniszternél, vajjon hajlandó-e a luxenburgi vasút ügye kezelését a porosz vasúti igazgatóságokra bizoni, hangulyozván, hogy a francia keleti vasúttársulat, mely a luxenburgi vasút-hálózatot a forgalmat vezeti, késznek nyilatkozott a jelenleg érvényes szerződést felbontani. A porosz miniszter visszautasította az ajánlatot, megjegyezvén, hogy azt annál kevésbé veheti tekintetbe, mert a keleti társulattal kötött szerződés

még fennáll. Az „Estandard“ hozzászólása, miszerint teljesen valószínű, hogy e közbejött eset folytán a diplomácia közbenjár.

— Párisban beszélnek, hogy Mihály szerb fejedelem a nyugati hatalmak s Ausztria erélyes előterjesztései folytán e hatalmakat távirati úton arról értesítette, miszerint ő gondoskodni fog a szükséges rendszabályokról arra nézve, hogy a már nyilvánuló mozgalmat felléptetessék.

— A „Gironde“ azt állítja, hogy a császár mindazon okmányokat, melyek az igazságok miatti utóbbi pörökre vonatkoznak, maga elé terjesztette, hogy azokat személyesen vizsgálja át.

— Legújabbban írják, hogy azon fiatal ember, ki a császár lakosztálya mellett lelakodott (l. „Francziaország“), elfogatása után is megkísérelte a szökést, s kinyugrott az ablakon. Miután kezét törte, kénytelenek voltak őt kórházba szállítani. Szavai után ítélve, nem a császárt, hanem a császárnét akarta megtámadni. Most azonban még nem lehet megítélni, hogy örült e, vagy csakugyan bűnös számdékai voltak. A császárt ez eset igen kellemetlenül érintette.

KÜLÖNFÉLÉK.

— Kolozsmegye főispánja — mint értesülünk — a bizottmány első évnegyedes gyűlését jövő hó 23 dikára hívja össze, a bizottmány tagjai külön személyenként is a szokott hivatalos meghívóval értesítvén.

— Az erdélyi telekkönyvi igazgatóság közölni teszi, miszerint a telekkönyvi helyszínelés 1868-dik évi márczius 1-től kezdve folytatódatosan Kolozsmegye következő községeire is, nevezetesen: Bereud, Magyar-Macska, Kajántó, Papfalva, Fejérd, Tóthfalva, Felek, Oláh-Fenes, Szász Lóna, Hideg-Szamos, Hév-Szamos, Oláh-Egerbegy, Kis (Oláh) Kapus, Dongó, Pányik, Sztolau, Nyereze, Berce, Nagy Rajtocz, Kásapatak, Czold, Nyires, Kőkényes, Babony: Közép-Föld, Felső-Föld, Hodostfalva, Huta-Börvény, Kis-Sebes és Csucsá fog kiterjesztetni.

— A rokkant honvédek et, egy a honvéd özvegyeket és árvaakat illető kielégítés már kezdetét vette. A hiv. lap a segélyezésre minősítettek hosszú névsorát közli, s időnként közölni fogja, melyből mi sem mulasztjuk el tudomásra hozni a Királyhágoimenneket, kik közül eddig még csak Pap Elek, tizedes, Kézdi-Vásárhelyről és Schmied Albert, őrnagy, Brassóból vannak felemlítve.

— A magyar delegatio budget-bizottmányának jelentése, mely az osztály febr. 17-diki ülésében fogadtatott el, a központi igazgatás költségeit 129,516 frtól 100,000 frtra; a központi pénztár s pénztár számvetéségek költségeit pedig 33,995 frtól 32,300 frtra; a legmagasabb számvetés költségét 128,798 frtól 90,700 forintra; a tartalék hitelt 50,000 frtól 40,000 frtra redukálja. A leírt összegek együtt véve 79,309 forintra ragnak.

— A segesvári ifju szász-párt f. hó 16-án gyűlést tartott s Conrad Móricz, újonnan kinevezett comesnek, tüdőző táviratot küldött.

— Nagy-Szebenben Kapp G. választott meg képviselőül dr. Lindner ellenében. Ugyanonnak írják, hogy a volt comesnek fátyászenét akartak adni, de ez az ovatio ellen levén, felhagytak vele.

* A szász nemzeti universitásban Trauschenfels azt indítványozta, hogy Schmidt Konrad comes hivatalából elbocsátásáért ő Felső-hez és a magyar országgyűléshez tiltakozás intézessék. Ezen indítvány igen heves vitát idézett elő a február 22-diki ülésben. A vége a lett, hogy az indítvány egy harmas-bizottmányt adott ki előleges megvitatás s véleményelőterjesztés végett. Már akármilyen legyen is vége e vitának, meg vagyunk győződve, hogy az universitás termén kívül ugyan kevés értelmes és szabadelvi szász honfitársunk buzog a Schmidt Konrad úr baszkodásának jogfolytonossága mellett. Ideje, hogy szász testvéreink lerázzák végre nyakukról a köpenyforgató bureaucratia embereit, s tutorság nélkül álljon elé a szász közvélemény a maga teljeskorúságában. Hozzászólunk e kérdéshez legközelebről.

— Zilahy Sándor, az oly korán elhunyt Zilahy Károly és Imre fivére, folyó hó 10-kén Zilabon aszkorban elhunyt. Az irodalom egy szép reményű ifjút veszített el benne.

— Székely Udvarhelyt — mint értesülünk — még e hó végén egy székely gyűlés fog tartatni, mely a siculica haereditasnak, újabbban a lapokban is nagyban vitatott kérdését veendi tanácskozás alá. E gyűlésre minden székelyszék három szakembert küld, s vezetésével főkirálybíró Dániel Gábor van megbízva.

— Lichtig Adolf, néhai báró Radákné házi zongoramestere, a carneval alkalmára egy nagy keringőt szerzett, melynek zongora-kivonata külön is ki fog adatni, s kapható lesz Stein János által, előfizetési ár: 80 kr, bolti ár 1 ft.

— (Necrolog.) Gróf Wass Albert, a maga, szeretett nője Kilyén Mária, gyermekei: Ida, Béla és Antonia, több közeli és távolabbi rokon nevében fájó szívvel, sajgó lélekkel tudatja, hogy a kedves gyermek, jó testvér, szerető kis rokon gróf Wass Rozália életének 13 dik évében, folyó hó 20 kán, három hétig tartó ideglázban, egy jobb életre szenderült. Béke, nyugalom a kedves halottal!

— A helybeli iparos-olvasó-egylet tisztújító közgyűlését jelen év márczius 8-kán délután három órakor fogja megtartani, mire az egylet tagjai tisztelettel figyelmeztetnek. Kolozsvárt, február 23 án, 1868. Az igazg. v. nevében Czákó József egyleti jegyző.

— A „N. Fr. Presse“-nek távirják Zágrábból. Mihelyt Magyarországgal a kiegyezés megtörtént, a magyar miniszteriumba azonnal egy horvát miniszter fog lépni, kinek közvetítése folytán a horvát országgyűlés új törvényes alapon fog egybehivatni.

— A „Wiener Zeitung“ tegnapi számában olvassuk: „A Prágában megjelenő hirlap, melynek czime „Politik“, e hó 16 kán megjelent 46-dik számában azon tudósítást hozza, miszerint Galiciában, a nélkül, hogy az feltűnék, cs. kir. csapatok összpontosítottak, s tömegesen halmozottak fel a hadikészletek. Fel vagyunk hatalmazva, hogy ezen közleményt teljesen alaptalan és valótlannak nyilvánítsuk. Talán a galiciái csapatok részére éppen most küldött új gyűlötfegyverek keltének fel hamis híreket; miután azonban a régi fegyverek azonnal be fognak szolgáltatni, így Galiciában valamint ideiglenesen, ugy szükségképpen is nagyobb számú fegyver fog összegyűlni.“

— A „Házánk“ írja: „Több részről felmerült téves hírek folytán — felkértünk a honvéd-egylet országos központi választmányának február hó 10 én tartott ülési jegyzőkönyvének közlésére. A téves hírek czáfolatául közöljük annak 34 dik pontját: „Vidaes János százados és választmányi tag által az 1868. jan. hó 6 kán tartott választmányi ülésben az illető honvédtársak 4 rendbeli irásos bizonyítványával támogatott azon vád emeltetett Mikár Zsigmond választmányi főjegyző ellen, hogy ez őt több honvédtársak előtt oly rágalomokkal illeti, melyek nem csak hogy egyéni és polgári becsületét mélyen sértik, hanem bevalósításuk esetére még fenytő eljárást is vonnának maguk után — miért is a bemutatott bizonyítványoknak felolvasatását és elégtételt kér. — A bizonyítványok még a jan. 6-diki ülésben felolvasatván, miután Mikár Zsigmond azt, hogy azokban felhozott rágalomokkal Vidaes Jánost bármikor illette volna, határozottan tagadta, s a bizonyítványokat kiállító honvédtársakat rágalmozónak nyilvánította; azt azonban, hogy ő Vidaes János, mint az 1861-ki honvédség-egylet pénztárnoka ellen a pesti takarékpénztárnál minden megbízás nélkül utánkatást tett, maga is beismerte, ennél fogva Horváth János, Patai István, Nagy Jenő ezredesek, Földvári Albert alezredes és báró Vay László őrnagyból álló bizottság nevezetett ki; oda utasítván Mikár Zsigmond főjegyző úr, hogy ezen bizottság előtt dolgát a bizonyítványt kiállító honvédtársakkal 8 nap alatt rendbe hozza. Együttal, miután Mikár Zsigmond már más alkalommal is, és szinte megbízás nélkül egy másik bizottmányi tagtársá ellen is Pest városánál hasonló utánkatást tett, s ezen tényét az illető panasz folytán a központi bizottmány előtt nem csak önként bevallotta, hanem utánkatása okául oly érveket hozott fel, melyek honvédekhez nem férő kémkedési tényét még inkább súlyosították, ennél fogva a központi bizottmány Mikár Zsigmond főjegyzőt hivatalos működésétől felfüggesztvén, a főjegyzőt teendőikkel ideiglenesen Barsi József másod főjegyzőt bízta meg.“

— A prágai „Politik“-nek írják Verseczről: „Mialatt Magyarországon már hosszabb idő óta halotti ünnepélyek rendeztetnek az elesett és kivégzett honvédekért, végre szerb részről is gondolkoznak hasonló ünnepélyek megtartásáról, hogy felélesszék azok emlékét, kik a forradalom alatt a honvédek ellen küzdve, hulltak el vagy kivégeztettek.“

— Egy harmadik aláreos táncvizigalmon is túl valánk tegnap reggel. A vasárnap redoutei bál költözött át a szinbázba, s költöztetője aligha megbánta, mert ha nem is volt éppen minden páholy tele, de nem sokat engedett az előbbieknél. Több csinos maszkról szólhatnánk, de elég ha a vizigalmonak legtöbb élénkséget adott „rózsaszín lelkék“-et emeljük ki, számszerint mintegy húszan voltak. A mulatság most is szokás szerint össze-ütközött a virradattal. Hogy is ne, hisz a mogorva hamvazó rohamá elé még csak egy éjszakát dobott akadályul a kalendáriumszínál.

— Ferencz Józsefnek hívják azon tanítót, ki jelenleg kartársai közt Magyarországon legidősebb. Ő 1777-ben született, s így most 91 éves. 1804-ben Vizaknán leánytanító és kántor lett, s ma is, mint 64 évvel ezelőtt, mindkét hivatalt ernyedetlen viszi. Egy 94 éves anyokán kívül nincs a községben egyetlen nő sem, a ki tanítványa ne lett volna.

— Egy konstantinápolyi telegramm szerint az athéni görög comitè valamennyi krétai forrást és kútát megmérgezett.

— Mi módon jut egy némely atya éljenekhez fiai részéről? Két Pesten telelő családapá, engedve a frakk kornak, letette az atilát. E napokban fiaik, számszerint nyolczan, mind virgoncz tanulók, meg lettek hiva egy gyermek-táncvizigalomba, a két apa ez alkalommal közszérbünek vélté ősei gunyájába bújni, — s midőn fiaik a mulatság kezdetével, ez általok kedvelt köntösben látják megjelenni a genitorokat, oly ha-

talmas éljenekben tört ki az elfojtott haragérti kárpótlásul örömtől, hogy az egész társaság csodálkozva tudakozódott a váratlan kortes jelenet indokai felől. E tanúságos jelenetet ajánljuk az apák figyelmébe.

— Helyreigazítás. A „Kolozsv. Közlöny“ legközelebbi számában egyik újdonságiró megrója a redoute bérlőjét, ifj. Hincz György urat, hogy a felállítandó kisedővoda javára f. hó 20-án rendezett aláreos vizigalom alkalmával a teremért 150 frtot vett s nem volt kellő tekintettel a jótékony czélra. Kötelességemnek tartom kinyilatkoztatni, hogy e megróvás ez alkalommal ifj. Hincz György urat méltatlanul sújtja, mert jóllehet vele 150 frtban szerződtem, de ő éppen a jótékony czél iránti tekintetből a belépti-jegyét 50 frton váltotta meg, s így a terem valóságilag csak 100 frtba került. E tettéért nem hogy megróvást, sőt elismerést érdemel. Kolozsvárt, 1868. február 24 én.

Szász Domokos.

Kimutatás

a Kolozsvárt felállítandó kisedővoda javára 1868. február 20-án rendezett aláreos vizigalom bevételeiről és kiadásairól.

Összes bevétel: 652 frt 28 kr.

Összes kiadás:

a) a terem bérlét ára 150 frt — kr.

b) a rendezési költségek 46 frt 40 kr.

Összesen: 196 frt 40 kr.

Tiszta jövedelem: 455 frt 88 kr. *)

Hálás köszönettel említem meg, hogy a jótékony czél iránti tekintetből felül fizettek: nemes szívl királyi biztosunk, gr. Péchy Mánó ő nagyméltósága két jegyért 200 frt, ifj. Hincz György egy jegyért 50 frt Rignaut József két jegyért 20 frt, főtiszt. Nagy Péter 9 frt 18 kr, Ince Mihály 5 frt, Orbán Károly egy jegyért 2 frt, Csapó Sándor egy jegyért 5 frt, Csapó Sándorné egy jegyért 5 frt, Kállai Lajos egy jegyért 2 frt 50 kr, Kállai Lajosné egy jegyért 2 frt 50 kr, Fröhlich Vilmos két jegyért 5 frt, Timár Lajos egy jegyért 2 frt, Orbán Károly egy jegyért 2 frt, id. Gyöngyösi János 2 frt, ifj. Gyöngyösi János egy jegyért 2 frt, Pap Áron egy jegyért 2 frt, Szentpéteri János 2 frt, Kerekes Márton egy jegyért 3 frt, Pávi V. Elek egy jegyért 2 frt, gróf Toldi-Horváth Lajos egy jegyért 2 frt, Münstermann Louise k. a. egy jegyért 2 frt. Megemlítem továbbá azt is, hogy zeneigazgató Berecz Ede úr szives felajánlása következtében a helybeli polgári zenekar minden díj nélkül működött közre; derék könyvkereskedőnk Stein János úr a falragaszokat és belépti-jegyeket ingyen nyomatta ki; Popini Nándor, Wauer Frigyes, Taufer Ferecz, Bregárd J., Huflesz Károly, Folly M., Csiki testv., Karvázi J. urak a világitási kellékek jelentékeny részét szintén ingyen szolgáltaták. Fogadják egyen, egyen a közérdeklő ügy nevében legmelegebb köszönetemet, valamint azon t. ez. férfiak és nők is, kik a jegyek eladásában oly buzgó tevékenységet tanusítottak.

Kolozsvárt, 1868. február 22-én

Szász Domokos, **)

a kisedővodai bizottmány elnöke.

KÖZGAZDASÁG.

Nagy Ferencz, tanár, titkári jelentése, a gazd.-egyletnek febr. 15-én tartott közgyűlésén.

(Folytatása és vége.)

A magas földmívelési miniszteriumtól, valamint ugyan ezen tárgyból a kir. kormányzékától érkezett kedvező válaszok következtében szakértő egyénekből bizottság lett kinevezve. A bizottság feladatául tűzte ki a tanintézet mielőbbi életbeléptetése végett egyengetni a töretlen útat s felkeresni, kimutatni a cseletravezhető eszközöket. Jelenleg két kérdés megoldásán fáradozik ezen bizottság: egyik a legalkalmasabb helyiség kijelölése, a másik a létalap forrásai felfedezésének kérdése. A t. közgyűlés megnyugtására szabadságot veszek magamnak felfedezni annyit, hogy a bizottság éber figyelemmel lát munkájához s a siker biztos reményét táplálja a tanintézet beállítatása iránt.

Ezen tárggyal kapcsolatban egy másik bizottmány is lett az igazgató választmány által kibocsátva, melynek feladata olecsó, a nép nyelvén irandó s a gyakorlati élet mindennapi szükségéit felülről, népszerűen olyan tankönyvek elő- és kiállítására készíteni javaslatot, melyeket a honi népisokálkban fennálló bármely tanrendszerbe beilleszteni s ez által realismeretekben annyira bátraálló néplékeknek módot nyujtani lehessen első rendben életre való ismeretek szerzésére.

A keleti marhavész, miután a Continens országait rendre bejárta s az európai nemzetgazdaságot tökéjében csak is mesés számokban kifejezhető károkat okozott, hazánkba is behatott s néhol egész törvényhatóságokat, majd szorványosan egyes községeket támadva meg érzékenyen sújtotta mező-

*) Kérem a „Magyar Polgár“ t. szerkesztőségét, vegye tudomásul ez eredményt, s ha egyébként nem, lapja érdekében ezután az alaptalan kősa híreket mellőzze, várja be illetékes helyről az értesítéseket. Sz. D.

**) Tisztelettel kérek a „M. Polgár“ t. szerkesztőségét o sorok átvételére.

gazdaságunkat. Illetékes helyről kezünknl levő adatok szerint a marhavész kiűtésétől mostanig a járvány által megfertőzött összes községekben létező 99,343 darab marhalétszámból megbetegedett 10 499 darab, meggyógyult 3,047, elbullott 7,244; lebunkóztatott 112 beteg és 69 darab gyanus, tehát az összes marhavészesség 7,425 darab. Mekkora veszteségi összeg számokban kifejezve! Jelenleg nincs beteg marha, s a vész az erdélyi területen megszüntnek tekintendő. Az igazgató választmány nem egyszer tevő azt komoly és beható tanácskozás tárgyává, s bár a k. kormányzék részéről a vész megszüntetésére a lehető legerélyesebb s czélzertül intézkedések magá idejében megtétek, megújított felirataiban kifejtett nézeti javaslatai által kötelességének ismerte a kormányt jószándékában támogatni. Nem lesz érdektelen fővonásokban constatozni azon a tapasztalás által igazolt eredményeket, melyekhez ezen tárgy felett folytatott tanácskozások s eszmecsere útján jutottunk:

1) A vész magától égbajlatunk alatt soha sem fejlődik ki, tehát ha kiűtött, annak oka hanyag és hibás rendőri eljárásban keresendő, a határszéli intézeteknél.

2) Ha kiűtött erélyesen fentartott zárlatok által terjedésének gátot lehet vetni.

3) A tudományok még nincsenek ugyan csalhatlan ellenszerei ezen veszélyes betegség ellen, de mégis, a hol orvosi segélyt és tanácsot nyerhetek a megtámadott vidékek vagy községek kevesebb beteg-marha esetét áldozatul, mint a hol orvosi segély s jó tanács hiányozott.

Ez a pont az t. közgyűlés! melynek megfontolását gazdaközönségünk érdeke első sorban kívánja fontolóra véteteni.

Talán nincs a continensen ország, hol az állat egészség s állat-rendőség ügye annyira el volna hanyagolva, mint mi nálunk.

Mindössze hat rendszeres állatorvosi állomásunk van; de mi ez ad tantam sitim? egy olyan országban, melynek egyik főereje s gazdasága marhatartásában rejlik. Még normalis egészségű viszonyok mellett mennyi kára történik a gazdának, legjobb barátja marhájában, szakértő állatorvosok nem léte vagy magokat olyanoknak feltölő egyének tudatlansága miatt. Hát aztán mi történhetik s történik akkor, a mikor a mostaniboz hasonló veszély fenyegeti azon fundus instructust, mely nélkül megakad a gazdaság, s mint mondatik, megörök a kenyér botja? Holott mint egy elmés mezőgazdánk szokott, csipős modorában kifejezte magát, négy darab jó marhának az árán minden megye s város egy-egy állatorvost tarthatna, s általa ezekre menő kisebb, nagyobb károsodás ellen biztosítást szerezhetne magának. A tisztelt közgyűlés bölcsesége el fogja határozni, mennyiben látja elérkezettnek az időt arra, hogy az állategészségügy kérdése érdemileg szőnyegre hozassék, s kellő lépések tétessenek, hogy a mezőgazdaságban egyik fájdalmasan érzett szükségén segítve legyen.

A mult évi october 9-én rendezett, csak kevés versenyző részvéte, de nagyszámu közönség érdekeltsége mellett tartott ekeverseny, ha nem is mutatott fel valami kitűnő eredményt, két domidoc-tus polgártársunk által bemutatott kertülő paraszt ekeje szilárd szerkezetűk, könnyű vezetés-képességűk s különösen ritka jó munkája által osztatlan helybenhagyását nyerte meg, mind a jelenvolt látogató közönségnek, mind a bíráló bizottságnak. Mindkét eke jutalommal lett kitüntetve, szabott árak 16 frt, eléállították, s kivánságra felelet mellett kiállítják: az egyiket Kolozsvárt lakó Kilin György, a másikat Bagyonban lakó Fejér János hazánkiai. Rajka Péter váltóékeje szinte megérdemelt díjazásban részesült. A díjak egybeszerzésének érdeme választmányunk egyik buzgó tagját illeti; a gyűjtési összeg ki nem osztott feleslege ekeverseny-alap czim alatt az igazgató választmány rendelkezéséből kamatoztatás végett a helybeli kisegítő pénztárba tételt el.

Vagyon állásunkat illetőleg, ha jót nem, roszat sem mondhatok. Csekély apadás egyfelől, csekély növekedés másfelől egymást kiegyenlítve a status quot változatlanul tartották. A pénztárnoki számla, a számadásokat megvizsgált bizottság jelentésével együtt a t. közgyűlés elé fognak azonnal terjesztetni.

Együttünk tagjainak létszáma sem mutat fel a multhoz képest tetemes különbséget. Két jeles tagtársunkat ragadja ki a halál körtünkből, úzoni Béli Albertet és a derék b. Heuter Józsefet, páratlan székely gazdát és jó hazafit, ki egy közszeretettben folytatott szép élet után, s emlékezetét a haza oltárára tett áldozatai által is örökíté. Őt alapító s őt részvényes tag belépése szaporította a lefolyt év alatt sorainkat.

Az igazgató választmány közvetlen vezetése s felügyelete alatt álló köztelki belgazdaságunk is a t. közgyűlés előtt ismeretes beosztás alapján kezelve rendes úton halad előre. Botanica osztályában újabb takarmány-fűvek ismertetése a pomologiai szakban az anyafák nagyszámu szaporítása, a szőlőszeti szakban ismét asztali fajokból minél teljesebb gyűjtemény beállítása van munkába véve. Kísérleteinket kiterjesztettük az iparnövények közt

a festő buzérta, komlóra, mint a melyek a gazda fáradságát másutt aránylag felette jutalmazták; és újabbban a különben is méltán jó hírben álló kolozsvári gazdaszónyok által elhanyagolt, másutt, például Sopron- és Vas megyében egyes helységeknek ezerekre menő jövedelmelet biztosító spárga-növény tenyésztését felvettük, avagy csak buzditásul hasson kertészeti kísérleteink sorába.

Gyümölcsfajenyésztésünk fajainak sokasága és mondhatni, szemem szedett jelesége mellett akármely európai tenyészdevel kiállja a versenyt, olcsóság tekintetében pedig csaknem egymagára áll a continensen. 5000-en felül való darabot vettek el a múlt évben s megrendeléseink folyvást szaporodnak.

Eperfa-iskolánk készlete egytől hat évesig való csemetékben az 50,000 darabot meghaladja, s bár néhány ezret a kir. kormányzék útján meggyék és városok közt kiosztandót ingyen ajánlottunk fel, bár árát annyira leszállítottuk, hogy mondhatni, olcsóbb a szalmánál, csodáljuk-e, ha alább leszállítható áron sincs kelete, a mikor az ingyen felajánlott hat ezer darabnak felét sem vették el, önkényes ajánlásainkat s a leszállított árakat felmutatva, talán várjuk még egy évig s akkor a körülmenyek szerint határozzuk el, miveők legyünk maholnap fejünkre nővő eperfa-készletünkkel.

És itt be is fejezhetném jelentésemet ha nem érezném kötelességeim hivatásomnak némi igazolatlan felfogásokat, melyek az egyet kül- és belterjes fejlődésére káros nyomást gyakorolnak, valódi értékükre visszavezetni. Évek óta merültek fel, s a lefolyt év alatt is akár hányszor hallottunk megújuló vádakat, panaszoikat, hogy például az egyet nem jó úton jár, hogy munkássága nem elégt ki, s csak is nagyon csekély eredményeket tud felmutatni. A vádak egy része, valljuk be őszintén, tökéletesen igaz. Magam is mint az egyetnek id. állomásonál fogva, úgy szólvá, közkezen forgó tagja, nem egyszer voltam s vagyok ilyeszeri vádak által sarokba szorítva, védelmi állásra felhiva. De ha kérdem: hát önkéntes egyet, tehát a munkára szüntegy felhívott s kötelezett tagok szóval vagy írással adták-e s adják-e jelét annak a tevékenységnek, a mit tagtársaitól követelnek, s avagy nem szüntegy felelősséggel tartoznak-e a felvállalt kötelességért mint a Kolozsvárt lakó tagok vagy a választmány? az ilyen kérdésre nem szoktak felelni.

Engedje meg a t. közgyűlés, hogy ama fel-fogás egyoldalságát más úton is szelöltessem. Az egyetnek körülbelül 500 tagja van, évi 400

frt jövedelme. (Legyen szabad parenthesisben megjegyezni, hogy a felényi népességgel sem bíró Stiria gaz.-egyletének 4000 tagja van 12,000 frt évi jövedelmmel). Egyleti tagjainkat közös erővel teljesítendő munkákhoz képest három osztályba sorozhatók. Az elsőbe jönnek, a kik dolgoznak is, fizetnek is; ez bizonyára a kisebb szám. A másodikba, a kik fizetnek, de nem dolgoznak, ez már tekintélyes szám, mert akár mennyi tagja van az egyletnek, a ki társadalmi vagy tiszti állásánál fogva eleget tett, ha anyagi részvételével gyamolítja az egyletet. A harmadik osztályba azok tartoznak, a kik sem nem fizetnek, sem nem dolgoznak. Ez az előbbinél is tekintélyesebb szám.

Már kérdem: igazságos e és méltányos e, hogy az egyletben, melynek jelszava a munka, hol minden egyes tagnak egyenlő kötelezettségei vannak, 500 tag közül, legfőlebb 50-60 tag hordozza a munka minden terheit, és veheti-e igazságosan a többi nem működő, csak kritizáló tag annak a néhánynak a szemére, hogy nem jó úton járnak, hogy csekély eredményt mutatnak fel. Egyleti viszonyokban senki sem vonhatja ki magát a reá eső munka terhe alól, s csak is minden egyes tagnak a maga módja s tehetsége szerint kifejtett anyagi részvéte s szellemi tevékenysége emelheti az egyletet óhajtott virulásra. Valameddig nem fogja magát az egylet minden egyes tagja egy-szersmind munkára kötelezett tagnak tekinteni, csak sántikálni fog s egyesülése feladatát nem bírja megoldani.

Még egy számadatot hozok fel. Meglehetősen vastag fasciculus az egylet irattára, csak a múlt évről is, hogy többet ne említsék, hány alaposan művelt szakember, hány nagyobb és közép módú gazda van az országban, hány jeles és practicus jószágigazgató, deiek gazdatiszt s jó reményű gazdasági növények? a kik, ha csak tizedrészt szentelnek gazdasági életük kérdéseire fejtegetésére annak a nemes erőnek, a mit jobbadán tarkánál tarkább színtű politikai lapok megtömésére fordítanak, hol állna közgazdaszatunk s hová fejlődhetnék a gazd.-egylet? és mégis méltóztatnának csak azon t. egyleti tagok, kik az eredményvel ninesenek megelégedve — újból mondom, nem is lehetnek megelégedve — végig lapozni ezen irattár egyes darabjait, és megszámlálni, hány darab van ezek közül, mely a Kolozsváron kívül lakó tagoktól és gazdáktól mint gazdasági tudósítás az évi termésről, a termények áráról, a marhavészről stb., vagy mint gazdasági kísérletek eredménye, vagy mint a gazdasági ipar egyik vagy másik ágára vonatkozó tervjavaslat, mint a tagok szellemi részvételének, érdekltségének, kötelezettségének kifolyása, a vá-

lasztmány vagy a közgyűlés megfontolása alá, újabb vagy jobb irányu tevékenységre buzdítás végett, az év folytán beütközött volna. Mit fognak valjon találni? Én tudom mit t. közgyűlés! de méltóztatnának megengedni, hogy a felelettel adós maradjak. Indokolt-e hát az annyiszor megújuló elégedetlenség, méltóztatnának megítélni, és ha indokolt, nagy, sőt legnagyobb részben ki az oka s kinek a hibája?

Régi szokása az, t. közgyűlés! az emberfajnak, hogy ha a dolgok nem mennek inye szerint, a baj okát nem mindig ott keresi, a hol keresni kell, hanem egybűtt, jogosan, jogtalanul elétrement egy bűnbakot: nálunk ez a bűnbak rendszeren a titkár szokott lenni. Szerfelett sokat, sőt mindent a titkártól vár sok ember, ezért kell neki aztán bűnbaknak lenni. Ha én összesummáznám azt, mit egyszer-mászor hallottam, hogy hát milyen legyen a titkár, akkor annak egy universalis elméleti és gyakorlati gazdasági lángésznek, csupa oraculumnak kellene lenni. Ne várjunk többet egy titkártól, mint a mennyit egy saját viszonyaink közt tanult, nevedett és képzett embertől jogosan és igazságosan várni lehet. Legkevésbé várjuk azt, hogy ő egymagára mindenkiért mindent tegyen, ez lehetlenség, de ez a kívánság magának az egyletnek ön- és kötelességérzetével sem megegyeztethető. Azzal végzem jelentésemet: válasszunk titkárt, szakferűt, értelmes, mivel leik elméleti és gyakorlati ismeretekkel bíró ferűt, kinek legyen ügykezelete tőbretetlen, munkássága lankadatlan s legyen jelleme tiszta és szilárd. De ha szerencsések lehetünk olyan ferűt választani, ki ezen kelleket, a mennyiben lehet, egyesítse magában, azután az egylet minden tagja, kitől a hogy kitelik, egyesített erővel, ne csak fizessen, hanem dolgozzék is, az egylet minden tagja tegye meg kötelességét.

Igy és nem másképp fog az egylet feladatainak s a gazdaközönség várakozásának megfelelni.

Kimutatás a tordai kisegítő pénztár-egylet 1868. évi január havi forgalmáról.

Bevétel:	
Pénztármaradék a múlt hórlól	194 frt 54 kr.
17 tag 20 részvény utána 5 frt	70 " "
Havi rendes és rendkívüli betételek	2123 " 61 "
Könyvdíjakban	17 " "
Kamat, provisio és váltódij	155 " 70 "
Bélyegdíj	7 " 55 "
31 tag által visszafizetett kölcsön	5730 " "
A bevételek összege:	8298 " 40 "

Kiadások:

41 váltó mellett kölcsön	7720 ft — kr.
Irodai kellekre és szolgafizetésre	18 " 01 "
Bélyegre	7 " 55 "
Betét visszafizetés	147 " 50 "
Pénztármaradék	405 " 34 "
A kiadások összege:	8298 " 40 "
Wolf Gábor, Májai István, Harmath Kristof, igazgató.	könyvvezető. pénztárnok.

UJ POSTA.

Bécs, febr. 22. A reichsrath-delegatio költségvetési bizottmányának tegnapi s mai ülésében a bizottság által ajánlott valamennyi javaslat elfogadott; azon resolotio pedig, mely az ezredék állomásozására a toborzási kerületekben vonatkozik, határozattá nem emeltetett.

Bécs, febr. 22. A magyar delegatio hadi osztály mai ülésében a kormány képviselői a hadügyi miniszterium részéről felvilágosításokat adtak a rendkívüli szükséglet egyes tételeiről. Az osztály a fedezendő szükséglet kimutatását követelte. A kormány képviselője a közöminiszterium fődözetét 48 millió fölülének mutatja ki. Egyes tételek fölötti érdemleges tárgyalások még nem voltak.

Páris, febr. 22. A mai „Patrie” meghazudtolja azon hírt, hogy a hannoverai király a francia kormányhoz a hannoverai emigránsok fogadtatása miatt kérdést intézett, azt mondván: ha ily kérdés tetetett volna, a hannoverai király azon meggyőződésre jutott volna, hogy szándokának valósitása a francia kormányuk igen kellemetlen lenne.

Távirati tudósítás a bécsi börzéről.

Febr. 21-én: 5% Metaliques 100 frt 58.75. 5% Nemzeti kölcsön 100 frt 66.70. Kamat 59.40. 1860. Kölcsön 85. —. Bankrészevény 715. Hitelintézet részvény 200 frt 190.80. London 10 ft st. 100 frt 23 1/2, kr 116.65. Ezüst 114.65. Cs. királyi arany 5.59.

Február 21-n: Földtehermentesi kötvény Magyarországi 70.75. Erdélyi 66.—.

T. és felelős szerkesztő DOZSA DÁNIEL.

A „VIKTORIA” biztosító társaság Kolozsvártt,

melynek

Elnöke: **Báró JOSIKA LAJOS**,
Alelnöke: **Hintz György**,
Igazgatói: **Dózsa Dániel, Kőváry László, Wagner Frigyes**,
Vezérigazgatója: **Galgóczy Károly**,
Vezérügynökségei: **Pesten, S-A. Ujhelyen, Bécsben, Brünnen, Prágában**, Ezek alatt pedig az ország és birodalom minden nevezetesebb helyein **fő-és alügynökei** vannak

Tűz ellen mindenféle biztosításokat elvállal

Biztosíthatók pedig tűzkár ellen:

mindenféle **lakház, gazdasági épület, kastély, templom, torony, a harangok, gyárok, műhelyek, azok szerelvényei, bu-torok, árucikkék, raktárakban foglalt készletek, iparos nyert anyagok, és kész készítmények, gazdasági termények, szálás és szemes gabona, takarmány, baromállomány** sat.

A biztosítási díjak lehető legolcsóbbra szabvák, egyszerűre több évre kötött biztosításnál különös kedvezmények engedtetnek, a kár ok igazságosan és gyorsan fizetttetnek.

Nyomatványokkal és felvilágosításokkal minden ügynökség szivesen szolgál.

A Viktoria biztosító társaság igazgatósága, Kolozsvártt.

FEHÉR MELL-SZÖRP

(weiser Brust-Syrup)

több egészségügyi hatóságok s tisztí főorvosok által igazolva,

mindennemű idült köhögések, mellfájások, nátház, elévült rekedtség, torokbántalmak s tüdő-elynyalkasodás ellen eddig még kielégítő siker nélkül soha nem használtattott! — Ezen szörp mindjárt az első használatnál feltűnően jótékonyan hat, — különösen **görcsös köhögés és számarhurutnál**; elősegíti a nehéz s megaludt nyálkaki-köpést, a gégeingert azonnal enyhíti, s rövid idő alatt eltávolítja minden, — még az oly heves és gonosz **asztkörköhögést** is, s a **vérhányást**.

Egy kisebb üveg 80 kr., nagyobb üveg 1 frt. 25 kr.

Mayer G. A. W., gyáros Breslauban.

Kapható: **Kolozsvártt, Binder K.** gyógyszerésznél belső monostoruteza a Redout során.

STEIN JÁNOS könyvkereskedésében Kolozsvártt kapható:

Törvényjavaslat

a polgári törvénykezési rendtartás tárgyában,

és az

irodalmi s művészeti jogok biztosításáról.

Ára 80 kr.

Erdély építészeti emlékei

Irta **KÖVÁRY LÁSZLÓ**.

30 fametszvényvel.

„Erdély régiségei” második bővített kiadása.

Nagy nyolczadrét XII. és 335 lap vastag velin papíron, **ára 4 frt o. é.**

Tartalma. I. Óskori emlékek: 1. Dák és római emlékek. 2. Hun emlékek. 3. Ismeretlen eredetű várnymok. A) a székely földön. B) a székely földön innen. II. Magyarországi emlékek: 1. Hatósági erődök: A) a magyarországi várak, B) a székelyországi várak, C) szászországi kerített városok 2. Állami erődök: A) végvárak, B) zászlós urasági várak, C) fellegrvárak. 3. Lovagvárak és családi kastélyok. 4. Községi és templom kastélyok. III. Magyarországi egyházi építmények. 1. Monostorok és kolostorok. 2. Egyházaink: A) Rómán izlésű templomok, B) Góth izlésű templomok, C) mit emlékező templomok. IV. Kiseb építmények: 1. Vegyes épületek. 2. Hadjárati emlékek.

Az erdélyi muzeum egyet évkönyvei.

I-ső kötet: (1860—61. 4-rét 26. 158 l.) . . . 1 frt 70 kr.

II-dik kötet: 3 rajztáblával. (1862—63. 4-rét 147 l.) 1 frt 60 kr.

III-ik kötet: 18 rajztáblával 1864—65. 4-rét . . . 3 frt 20 kr.

IV-dik kötetének I-ső füzeté. 1 frt. — kr.

II-ik füzeté (3 rajztáblával) 1868. . . 1 frt. 50 kr.

A népszerűség

satira. Irta **GYULAI PÁL**. Ára 25 kr.

MALLÁSZ ANTAL,

a közvetlen illetek kiszabása példákban.

Ára 1 frt.

A hány kérdés, annyi felelet,

vagyis

népszerű természettan.

Irta **M. D. Lévi Alvarez**, francia eredetiből a 25-dik kiadás szerint fordította **Deák Farkas**. Ára füzve 60 kr.

REFORM.

Irta **br. Eötvös József**. II-dik kiadás. Ára 2 frt.

Róma és a római birodalom történetei.

Lamé Fleury után magyarítá **SZABÓ GYÖRGY**, tanár. Két rész két kötetben 2 frt.

Szünnap kirándulás Erdély nyugoti hegyei közé.

Honunk ifjusága számára. Irta **Ompolyi**. Öt tájképpel.

Ára 60 kr. o. é.

!! Uj női-divatezik papirból!!

Stein J. könyv- és papir-kereskedésébe most érkeztek és nagyválasztásban kaphatók:

Női gallérok és kézelők papirból,

melyeken a legfinomabb himzések szebbnél szebb mintákkal családíság vannak utánozva.

Egy rendbelinek ára (kézelők és gallér) **20 kr.** melyeket — kissé vigyázva — több napig lehet viselni, **egyes darab 8 kr.**

Nyomatott az ev. ref. főtanoda betüvel (Bel-farkasuteza 74. sz.)